

A movie poster for the film 'AFSTAMMING'. The central figure is a man in a dark suit, seen from the back and slightly to the side, looking down. The background is a collage of historical and political symbols: the American flag and the White House in the top left; a menorah in the top right; a swastika in the bottom right; and a building with a dome in the bottom left. The title 'AFSTAMMING' is written in large, bold, white capital letters across the middle. Below it, the subtitle 'ALS NIETS IS WAT HET LIJKT' is written in smaller, blue capital letters. At the bottom, the text 'Een internationale thriller van' is in small white letters, followed by 'MARCUS' in large, bold, white capital letters.

AFSTAMMING

ALS NIETS IS WAT HET LIJKT

Een internationale thriller van

MARCUS

AFSTAMMING

Een internationale thriller van

MARCUS

Copyright: Marcus 2019

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit dit boek mag gedistribueerd, gekopieerd of op welke manier dan ook verstrekt worden aan derden zonder toestemming van de auteur.

Grafisch ontwerp: Pepijn Oldenburg

Drukwerk: Scanlaser

Eerste druk, oktober 2019

Panta Rhei Publishing

De Hofnar 47

5554 DA Valkenswaard

www.pantarheipublishing.nl

mail@pantarheipublishing.nl

Isbn: 9789083027111

Nur: 332

*Voor Angelique en Nick.
Niet in woorden te vatten.*

Een bed, een stoel en een kast. Naast het bed een tafeltje en aan de muur een wastafel. Op de vloer een gerafeld tapijt over versleten vloerbedekking. Buiten afbladderend behang niets aan de muren, geen foto, geen tekening. Niets. Ten slotte een raam met uitzicht op een blinde muur. Versleten twintig vierkante meter, zo had hij de kamer ooit omschreven.

Zeven jaar geleden was ze hiernaartoe verhuisd. Toen was het al zo, ze had niets veranderd, behalve de geur. Bij binnenkomst had hij de typische zoete geur geroken waarmee hij was opgegroeid. Die had altijd om haar heen gehangen. Dit was haar leven. Luxe vond ze verspillend, afleidend.

Ze gebaarde dat hij naast haar moest komen zitten. Haar ogen gloeiden. Ze hield een schrift voor zich, steunend op haar borst.

‘Luister goed, Albert. Het is prachtig, precies zoals ik het wilde.’

29 april 1945

Ik keek naar de vrouw, ze lag half onderuitgezakt op de bank, roerloos. Haar ogen starend naar het plafond, ik zag haar wijd geopende mond, de blauwe lippen.

De man hing met zijn gezicht naar beneden over de leuning. Uit een donkere opening bij zijn slaap liep een straaltje bloed. Zijn hand lag op de grond, een pistool ernaast. Uit de kamer kwam de weëige lucht van amandel.

Ik wendde mijn blik af. Bij de deur stond hij naar mij te kijken. Door mijn tranen heen zag ik hem staan, zijn kin omhoog, trots in zijn blauwe ogen. Hij voelde dat ik naar hem keek, zijn ogen vonden de mijne. Mijn echtgenoot, mijn liefde, mijn alles. Hij bewoog zijn hoofd naar de trap, het was tijd. Ik draaide me om en rende naar de uitgang. Boven wachtte Joachim op mij.

Albert wreef met zijn hand over zijn gezicht. Van boven naar beneden, alsof hij een scherm dichttrok. Zijn vingers trilden. Hij keek naar het schrift en wilde iets zeggen. Ze hield haar vinger voor haar mond.

Op zijn teken renden we de Wilhelmstrasse in. Aan het einde zei Joachim me dicht achter hem te blijven. Ik keek naar de achterkant van zijn grijze uniform, gekreukeld en vuil, hangend om zijn schouders. Niet veel beter dan mijn geleende overjas, daaronder wat eens mijn mooiste jurk was.

‘Fräulein, wacht hier.’

Hij verdween om de hoek. Ik nam de omgeving in mij op. Boven het geraas van instortende muren en gebouwen hoorde je niets anders dan geweervuur en de inslag van granaten. Soms een schreeuw, soms was het een paar seconden stil.

De dageraad was niet overgegaan in de dag, de schemer was tussen de huizen blijven hangen. Een bijtende nevel van rook en stof hing in de straten. Alles was bezaaid met puin, was stoffig en smerig.

Even verderop lagen de lichamen van een man en een vrouw over elkaar heen tegen een gevel, bedekt met gruis, verenigd in de dood.

Albert schoof onrustig heen en weer op de stoel. Grootmoeder had nooit over haar verleden gesproken.

Hij keek naar haar ogen: blauwbruin, in een bleek, gerimpeld gezicht. Ondanks haar hoge leeftijd hadden ze niets aan felheid verloren. Vastberaden, hard, recht op haar doel afgaand, dat was hoe hij haar kende.

Aan de andere kant had ze toch geprobeerd voor hem een liefhebbende grootmoeder te zijn. Het had bijna tegen haar natuur geleken. ‘Je kan altijd op me rekenen,’ had ze vaak gezegd. Dat had hij niet gedaan.

Na een paar regels zakte het schrift op haar schoot. Ze ademde zwaar, haar ogen halfdicht.

‘Grootmoeder, als het te veel wordt, rust dan maar, het komt wel.’

‘Nee, jongen, ik wil dat je jouw afstamming kent. Leer van de inhoud, Albert, en gebruik die in de toekomst.’ Haar stem klonk broos.

Joachim trok me overeind en we renden verder, gebukt langs de kapotgeschoten gevels. We hielden onze handen boven ons hoofd tegen rondvliegende brokstukken. Het gebulder van kanonnen was oorverdovend. Mijn oren suisden en ik voelde een enorme angst. Angst voor de dood? Nee, eerder angst voor het onbekende. Wat stond me te wachten? Zou ik ooit uit deze hel kunnen ontsnappen? De vraag benam me de adem.

‘Vanaf hier gaan we richting Brandenburger Tor, richting het westen.’ Een granaat ontplofte achter ons tegen de gevel, we doken ineen. Stof en brokken steen daalden op ons neer, ik hoestte en struikelde.

‘Gaat het?’ Joachim hielp me opstaan en liep meteen weer verder, hij stopte geen moment. Verderop werd het geweervuur heviger, een kogelregen ging door de straten. ‘We kunnen niet verder.’ Hij duwde me terug de Wilhelmstrasse in en ging voor me lopen. ‘Op de kruising gaan we richting de Spree.’

Donkere schimmen kwamen van de brug rennen, twee vrouwen.

‘Je kan er niet overheen, de brug is vernietigd. Aan de overkant schieten ze op iedereen die de brug op komt!’ Ze verdwenen in de mist van rook en stof.

Joachim reageerde meteen en sloeg vóór de brug links af richting Reichstag. Vanaf de andere zijde werd op ons geschoten, we doken een portiek in. Binnen enkele tellen hield het geweervuur op. In de stilte die daarop volgde, hoorden we stemmen dichterbij komen, zware laarzen bonkten op de straat. Joachim keek in de richting van het geluid, zijn pistool gereed om te vuren.

‘Volkssturm Fräulein, maak u niet ongerust.’ Joachim deed een stap naar voren en hield drie mannen staande. Ze salueerden onmiddellijk en stonden hijgend stil. Een van hen keek me bevreedend aan.

‘Weten jullie hoe we door de linies moeten komen?’

‘Nee, Herr Hauptsturmführer, ze zitten overal.’

‘Waar gaan jullie dan naartoe?’

‘Wij gaan naar Tiergarten, daar ligt nog een van onze linies.’

Nog geen seconde later sloegen de kogels om ons heen in de muren. Joachim duwde me terug de portiek in en viel over me heen. Een van de

mannen viel met een klap half over ons heen, de andere twee doken op de grond.

Het geweervuur stierf weg. Joachim duwde het lichaam van de man van ons af en hielp me overeind. De twee leden van de Volkssturm bleven gebukt op de knieën zitten. Alle vier keken we naar het lichaam dat voor ons lag. Een gedeelte van het hoofd was weggeslagen, het gezicht totaal verminkt. Hersens waren op de jas van Joachim uiteengespat.

Haar hoofd zakte opzij, haar ogen gesloten. Albert zag haar borstkas op en neer gaan. Weer wreef hij over zijn gezicht.

‘Ik ...’ Ze hoestte.

‘Grootmoeder. Ik lees zelf wel verder.’ Voorzichtig pakte hij het schrift van het bed en monsterde het. Drie centimeter dik, een harde, vergeelde kaft. Met haar kleine, symmetrische handschrift had ze de pagina’s minutieus volgeschreven.

Op de spreij lag het touwtje waarmee het geheel bijeen gebonden werd. Albert boog voorover en pakte het. Een foto viel uit het schrift op zijn schoot, in zwart-wit en licht sepia met een witte rand eromheen.

Hij had de blonde vrouw op de foto meteen herkend van een foto van het huwelijk van zijn ouders, onmiskenbaar grootmoeder in haar jongere jaren. Stijlvol gekleed in een winterjas met bontkraag en een klein hoedje op haar blonde krullen stond ze achter een man die geknield voor haar zat, zijn handen in zijn nek gevouwen. Ze hield een pistool tegen zijn achterhoofd. Zijn ogen waren gesloten en ter hoogte van zijn kruis was een natte plek zichtbaar in het gestreepte pak, dat als een vormeloze zak om zijn lichaam hing. Om grootmoeder heen stond een aantal officieren in lange leren jassen, op hun hoofd de karakteristieke pet van de Waffen-SS met doods-kop. Ze lachten naar haar.

Albert draaide de foto om en las in het handschrift van zijn grootmoeder: *Auschwitz, 6 februari 1942. Verjaardagscadeau van Joachim.*

Ontzet keek hij naar zijn grootmoeder. Zijn hersens draaiden op volle toeren, op zoek naar enig aanknopingspunt uit het verleden.

Hij wist niet beter dan dat ze lang geleden uit het noorden van Amerika was weggegaan na het overlijden van haar man. Samen met haar zoon, Alberts vader, was ze in Victoria een nieuw leven begonnen. Althans, volgens de geschiedenis zoals zijn vader en grootmoeder hem die altijd verteld hadden.

Albert bond het touwtje eromheen nadat hij de foto terug had gestopt in de kaft. Voorzichtig boog hij voorover en wilde haar zoals altijd op haar voorhoofd kussen. Maar halverwege de beweging hield hij in en draaide zich abrupt om.

Bij de deur keek hij naar haar en zag dat ze onregelmatig ademde. Toen hij de klink vastpakte, opende ze haar ogen half.

‘Vandaag, Albert, vandaag...’, fluisterde ze, en ze viel weer weg.

Albert liep de kil verlichte gang in richting de uitgang van het verzorgingstehuis.

Bij de deur van Tremont Street Shul nam een groepje mensen afscheid van elkaar. Melissa Faulkner viel meteen op in het overwegend uit mannen bestaande gezelschap. In haar donkere ensemble van Dior straalde ze zelfvertrouwen en gezag uit. Haar blonde haren opgestoken, haar rok tot net boven de knie, daaronder zwarte kousen met een subtiele naad. Een blauwgroene zijden sjaal bedekte haar forse decolleté. Na een laatste woord met de rabbijn stapte ze in de gereedstaande limousine.

Terwijl de chauffeur zijn weg door het drukke verkeer in Boston vond, dwaalden haar gedachten af naar een week geleden. Ze ging verzitten om haar rok op te trekken en haar benen iets uit elkaar te doen. Haar vingers gingen naar de rand van haar kous en streelden haar huid. Langzaam ging ze verder en schoof de kanten string opzij. Het voelde broeierig warm, vochtig. Ze rilde toen haar vingers meer druk uitoefenden en de herinnering zich voor haar ogen ontrolde.

Haar verlangen naar hem had een week geleden zo vurig in haar gesmeuld, dat ze het niet had kunnen tegenhouden. Ze had hem per

se willen zien, voelen. Onderweg naar huis had ze hem een bericht gestuurd. Hij moest op haar wachten, in het park. Haar beveiliging had geprotesteerd toen ze had gezegd waar ze wilde stoppen, maar Melissa Faulkner hield niet van tegenspraak. Openbaar of niet, ze had zelf voor deze plek gekozen omdat die dichtbij was, ze moest hem zo snel mogelijk zien.

Onderweg ernaartoe had ze alvast haar string uitgetrokken en zichzelf zo stil mogelijk bevredigd. Want ze wist dat één keer nooit voldoende was om de brand in haar te blussen. Gelukkig wist de man in het park dat ook.

Toen ze stilstonden voor een stoplicht staarde ze recht vooruit, in het niets. De dienst in de synagoge had haar rust gegeven en haar Joods zijn weer eens bevestigd.

Vader en moeder hadden weinig over het verleden gesproken. Oom Isaac Levi was spraakzamer geweest. Het had het leven van haar ouders in een ander perspectief geplaatst.

Haar familieverleden was haar basis geworden. ‘Nimmer versagen, immer voortgaan’ was haar motto geworden. Ter ere van haar familie, in het bijzonder van haar vader en moeder.

De chauffeur liet haar uitstappen bij het Institute of Contemporary Art. Met de kenmerkende overhang van glas, staal en beton was het ICA een van de blikvangers in de haven. De grote zaal van het in 2006 gebouwde museum bood de bezoekers een prachtig uitzicht over zowel de skyline van Boston als over de monding naar de zee. Het wolkendek werd weerspiegeld in de talloze ramen en gaf het gebouw een bijna transparante uitstraling.

Bij de deur werd ze opgewacht door Simon Levi. Haar neef kuste haar op haar wang en kneep kort in haar bovenarm.

‘Fijn dat je er bent, Melissa. Sol wil na afloop graag nog even met je praten.’ Hij ging haar voor. Links in de zaal ronde tafels, gedekt voor minimaal zes personen. Rechts mannen in groepjes. Het glas in de hand. Wat haar meteen opviel, waren hun schoenen. Onder de maatpakken blonk het leer in het licht dat door de grote raam-

partijen naar binnen viel. Behalve één paar. Ze herkende direct de suède schoenen van Sol Baruch. Hij begroette haar met een glimlach toen ze het gezelschap naderde.

Albert reed in een paar minuten naar huis. De afstanden in Victoria waren niet groot.

Op North Main Street sloeg hij rechts af Creekridge Drive in en reed de cirkelvormige oprit op van de villa die hij samen met Christine had laten bouwen. Achter het huis keken ze uit over de Countryclub en de golfbaan. Zijn straat, zijn thuis. Hij stond stil en keek omhoog naar de gevel. Hier voelde hij zich compleet.

Vanuit het niets kwam de gedachte ineens in hem op: dat het ooit anders was geweest. Heel anders. Lang geleden dat hij eraan gedacht had. Dat hij zich als kind alleen had gevoeld, onzeker en eenzaam. Hij had nooit geweten waar hij bij hoorde en zich nergens thuis gevoeld. Een thuis, zijn moeder had geprobeerd het hem te geven. Zijn vader niet.

Op een dag, hij was een jaar of acht, was hij uit school thuisgekomen. Zijn ouders stonden in de keuken en schreeuwden tegen elkaar. Opeens had zijn vader uitgehaald en zijn moeder vol in het gezicht geslagen. Albert was schreeuwend naar binnen gerend en had geroepen dat ze op moesten houden.

Meteen daarna was hij naar zijn kamer gegaan. Ze waren achter hem aan gekomen en hadden hem verteld dat ze het niet zo meenden. Dat ze voortaan liever zouden zijn voor elkaar. Hij had het verdriet van zijn moeder gezien. En de houding van zijn vader. Zijn gezicht. Hij had gezien dat het door zou gaan.

De eenzaamheid die hij vanaf dat moment voelde, had hem zo beklemd, dat hij het op bepaalde momenten niet meer had zien zitten. Hij had zo op de rand van de afgrond gestaan, dat hij er definitief wilde uitstappen. Hoeveel eenzaamheid kon een mens verdragen? Wilde hij het weten? Nee, maar hij had wel geweten wanneer het genoeg was. Had het gevoeld.